

5.4.4 Jeigu Europos Komisijos, turinčios iniciatyvos teisę ir esančios bendrų interesų gynėja, pateiktas Europos teisės akto projektas nepriimamas, Europos Parlamentas ir Taryba turėtų piliečiams paaiškinti šio blokavimo priežastis ar net dėl to pasiteisinti.

5.5 Patikima ir nuosekli informacija

5.5.1 EESRK prašo valstybių narių nuolat rengti daugiau tikslinių informacijos kampanijų apie Europos integracijos pasiekimus ir jos naudą ir jau pradinėje mokykloje įvesti europietiško pilietinio ugdymo discipliną. Kad ši informacija būtų patikima ir nebūtų priskiriama propagandai, ji turi remtis pilietinės visuomenės organizacijų tinklais, su kuriais politikos kryptį turinys turi būti konkrečiai aptariamasis. Europos Komisijos vaidmuo taip pat yra esminis užtikrinant Bendrijos veiksmų nuoseklumą Europoje. Todėl Komisija turėtų labiau

ginti Sąjungos politikos kryptis ir mechanizmus ir nesitenkinti neutralia pozicija.

6. Raginimas sukurti naują Europos ir jos piliečių paktą

6.1 Pasirašydamos ir ratifikuodamos Europos sutartis, visos valstybės narės savo valia įsipareigojo dalyvauti integracijos procese, kurio pagrindas — vis tvirtesnė Europos tautų sąjunga.

6.2 Apmatymų laikotarpis turi net tik padėti rasti išeitį iš dabartinės aklavietės, kurioje atsidūrė institucijos, bet ir būti ypatingai naudingas mėginant iš naujos susitarti dėl integracijos tikslų ir realaus, bet daug siekiančio politinio projekto, kuris leistų piliečiams svajoti apie Europą, jiems užtikrinsiančią ne tik taiką, bet ir klestėjimą bei demokratiją. Norint įveikti tapatybės krizę, kurią šiuo metu išgyvena ES, būtina sugrąžinti pasitikėjimą Europos projektu ir iš naujo pagrįsti integracijos procesą.

2006 m. gegužės 17 d., Briuselis

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto
pirmininkė
Anne-Marie SIGMUND

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonė dėl Pasiūlymo priimti Tarybos sprendimą dėl valstybių narių užimtumo politikos gairių

COM(2006) 32 final — 2006/0010 (CNS)

(2006/C 195/18)

Taryba, vadovaudamasi Europos bendrijos steigimo sutarties 262 straipsniu, 2006 m. vasario 10 d. nusprendė pasikonsultuoti su Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu dėl *Pasiūlymo priimti Tarybos sprendimą dėl valstybių narių užimtumo politikos gairių*

Užimtumo, socialinių reikalų ir pilietybės skyrius, kuris buvo atsakingas už Komiteto darbo šiuo klausimu organizavimą, 2006 m. gegužės 3 d. priėmė savo nuomonę. Pranešėjas Wolfgang Greif.

427-ojoje plenarinėje sesijoje, įvykusioje 2006 m. gegužės 17–18 d. (gegužės 17 d. posėdis), Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas priėmė šią nuomonę 91 nariui balsavus už ir 1 susilaikius.

1. Komisijos sprendimo projektas

1.1 2006 m. pradžioje Komisija Tarybai pateikė sprendimo dėl valstybių narių užimtumo politikos gairių 2006 m. projektą.

Dokumente siūloma 2005 m. priimtų 2005–2008 m. gairių nekeisti ir rekomenduoti valstybėms narėms įgyvendinant darbo rinkos ir užimtumo politiką ir toliau vadovautis gairėse nustatytais prioritetais.

1.2 Šiuo sprendimu Komisija pradeda naująjį valdymo etapą, kuris yra Lisabonos strategijos reformos dalis; jo laikantis, užimtumo politikos gairės, priimtose kartu su bendrosiomis ekonominės politikos gairėmis ir sudarančios su jomis vieną paketą, nuo šiol turės būti iš esmės persvarstomos kas treji metai.

1.3 Tuo pačiu 2006 m. valstybės narės Taryboje atsisakė galimybės šiuo laikotarpiu prireikus daryti būtinus pakeitimus.

Prieš rengiant šį Komisijos sprendimą buvo atliktas 2005 m. rudenį valstybių narių pateiktų nacionalinių reformų programų metinių pažangos ataskaitų ir bendros užimtumo ataskaitos vertinimas.

2. Komiteto pastabos

2.1 EESRK savo nuomonėje dėl 2005–2008 m. užimtumo politikos gairių⁽¹⁾ nustatymo pritarė šiam naujam integruotam metodui ir daugiamečiam etapui, be to, nustatė, kad

- kai kuriose srityse nėra bendrųjų ekonominės politikos gairių ir užimtumo politikos gairių sąsajos;
- sėkmė pirmiausia priklauso nuo to, ar valstybės narės atskirai laikysis įsipareigojimų ir ar nustatyti prioritetai iš tikrųjų bus įgyvendinti nacionaliniu lygiu;
- labai svarbu užtikrinti realų parlamentų, socialinių partnerių ir pilietinės visuomenės dalyvavimą visuose užimtumo politikos koordinavimo etapuose.

2.2 Be to, Komitetas nustatė, kad ypač svarbu suderinti šiuos 2005–2008 m. gairių prioritetus:

- politines priemones, skatinančias jaunimo galimybes patekti į darbo rinką, visų pirma siekiant jiems garantuoti pirmąjį darbą, suteikiantį ateities perspektyvų;
- su perėjimu į žiniomis grindžiamą ekonomiką susijusias priemones, ypač siekiant gerinti darbo vietų kokybę ir darbo našumą;
- lyčių lygybės darbo rinkoje klausimą ir priemones, skatinančias geresnį profesinio ir šeiminio gyvenimo suderinimą;
- priemones dėl darbingų gyventojų senėjimo atsirandantiems sunkumams įveikti ir
- būtinybę aktyviau kovoti su diskriminacija darbo rinkoje dėl amžiaus, negalios ar etninės kilmės.

2.3 EESRK pritaria Kembridžo apžvalginiam pranešime (angl. *Cambridge Review Report*) pateiktai nuomonei, kuri Komisijos pavedimu buvo priimta išanalizavus užimtumo politikai skirtose 2005 m. nacionalinių veiksmų planų dalyse pateiktas atskirų valstybių narių politines priemones ir kurioje daromos išvados, kad kaip tik 2.2 punkte pateiktoms horizontaliosioms temoms ir pateikiamos atskiros priemonės, tačiau daugelis valstybių narių joms nesuteikė reikiamo prioriteto.

Atsižvelgiant į nedaug pagerėjusių valstybių narių darbo rinkų padėtį ir įgyvendinimo nacionaliniu lygiu šiose srityse trūkumus, EESRK labai svarbu, kad valstybėms narėms skirtose kasmetinėse rekomendacijose šioms klausimams būtų skiriamas ypatingas dėmesys ir, prireikus, atitinkamai keičiamos daugiamečių gairės.

⁽¹⁾ 2005 m. gegužės 31 d. EESRK nuomonė dėl pasiūlymo priimti Tarybos sprendimą dėl valstybių narių užimtumo politikos gairių (pagal Bendrijos steigimo sutarties 128 straipsnį). Pranešėjas Henri Malosse. OL C 286, 2005 11 17.

2.4 Tai ypač taikytina kalbant apie tai, kad Europos lygiu beveik visiškai nenubrėžti aiškūs ir privalomi užimtumo ir darbo rinkos politikos tikslai.

- Susilpnėjus aiškiems ir kiekybiškai išreikštiems tikslams pamatinių verčių požiūriu, priimant 2005–2008 m. gaires buvo tendencingai nesilaikoma anksčiau taikyto Europos užimtumo politikos metodo aiškiai įpareigoti valstybes nares.

- Priešingai, kiekviena valstybė narė, rengdama nacionalines reformų programas turėtų surengti nacionalinio parlamento ir socialinių partnerių klausymą ir nusibrėžti savo tikslus, kaip nacionaliniu lygiu įgyvendinti gaires.

2.5 Komitetas jau prieš metus atkreipė dėmesį į, kad tai gali dar labiau susilpninti įsipareigojimą nacionaliniu lygiu įgyvendinti Europos lygiu nustatytus prioritetus, kadangi valstybių narių užimtumo politikos priemonių nebegalima taip kaip anksčiau vertinti laikantis ankstesnių konkrečių ir kiekybiškai išreiktų Europos tikslų.

Šis susirūpinimas — ypač dėl tendencingai susilpnėjusio įsipareigojimo siekti tikslų — po metų dar kartą pasitvirtina, kaip rodo pirmoji užimtumui skirtos valstybių narių nacionalinių reformų planų dalies peržiūra. Ne vieną kartą buvo patvirtinta išvada, kad daugelio Komisijai atsiųstų nacionalinių reformų programų užimtumo politikos srities, kuri gina darbuotojų teises ir pareigas, tikslai nėra itin aukšti:

- pirma — kaip ir ankstesniais metais — dažnai pristatomos įgyvendinamos priemonės, kurios jau ir taip buvo nacionalinės vyriausybės darbotvarkės dalis,
- antra, daugelyje nacionalinių reformų planų trūksta konkrečios informacijos kada, kaip, kokiais ištekliais ir kas juos turi įgyvendinti.

Dėl skirtingų valstybių narių darbo rinkos politikos struktūrų ir problemų įgyvendinant gaires iš esmės reikalingas tam tikras lankstumas. Esant 2.4 punkte minėtoms sąlygoms, būtina stengtis, kad dėl konkretumo stokos nesusilpnėtų atnaujintos Lisabonos strategijos tikslai.

2.6 Todėl EESRK ragina imtis veiksmingų priemonių ateityje taip patobulinti nacionalines programas, kad jose būtų numatyta daugiau įsipareigojimų dėl terminų, atsakomybės ir — jei įmanoma — dėl atitinkamo finansinio pagrindo.

Nacionaliniuose reformų planuose dažniausiai nustatomos tik bendrų Lisabonos užimtumo tikslų nacionalinės priemonės (bendras užimtumas, moterys, vyresnio amžiaus asmenys). EESRK pasisako už papildomus konkrečius tikslus, pvz., kovojant su jaunimo nedarbu, skatinant lygias galimybes, visą

gyvenimą trunkantį mokymąsi ir žmones su negalia⁽²⁾, plėtojant vaikų priežiūros įstaigų tinklus ir aktyvios darbo rinkos politikos išteklius. Tik nedaugelis valstybių narių šiose srityse išsikėlė aukštus tikslus.

Atsižvelgiant į tai būtina aktyviai siekti, kad Europos tikslai dar kartą būtų apsvarstyti ir įtvirtinti gairėse.

2.7 EESRK jau anksčiau yra nurodęs, kad pagrindinis nacionalinių reformų planų sėkmės garantas yra kuo platesnis visų susijusių socialinių dalyvių — ypač socialinių partnerių — įtraukimas į visus proceso etapus.

Komitetas apgailestauja, kad rengiant nacionalinius veiksmų planus dažnai nebuvo konsultuojamasi su socialiniais partneriais ir nevyko tikros diskusijos su pilietine visuomene. Negalima pamiršti ir to, kad reformų planų rengimo grafikas buvo labai glaustas, kaip nurodo Užimtumo komitetas, Kembridžo apžvalginiame pranešime išanalizavęs šalių pranešimus.

EESRK nuomone, toks visų susijusių socialinių dalyvių įtraukimas yra, pvz., lankstumo darbo rinkoje ir užimtumo užtikrinimo darbo rinkos politikos priemonėmis prielaida.

EESRK mano, kad nepakankamas pilietinės visuomenės dalyvavimas taip pat yra viena iš priežasčių, kodėl daugelis valstybių narių per mažai stengėsi įtraukti „socialinės apsaugos“ ramstį.

2.8 Šiame kontekste taip pat reikia pažymėti, kad daugelyje reformų planų nepakankamai dėmesio skiriama tam, jog būtina ne tik vykdyti struktūrines darbo rinkos reformas, bet ir imtis į paklausą nukreiptų priemonių, skatinančių augimą ir užimtumą. Šiuo klausimu EESRK pastaruoju metu ne kartą atkreipė dėmesį į tai, kad Europos ir nacionaliniu lygiu būtinos „sveikos makroekonominės sąlygos“.

Daugelyje valstybių narių jaučiamą užimtumo politikos padėties pagerėjimą galima pasiekti tik ilgalaikiu konjunktūros suklestėjimu. Kad būtų išnaudotas augimo ir visiško užimtumo potencialas, turi būti sukurtos atitinkamos sąlygos, skatinančios tiek išorės, tiek vidaus paklausą. Tik nedaugelis valstybių narių savo

reformų programose ekonomikos skatinimui skiria pakankamai dėmesio.

2.9 Be to, EESRK jau ne kartą atkreipė dėmesį, kad užimtumo politikos priemonės be atitinkamų lėšų negali būti sėkmingai įgyvendintos nacionaliniu ir Europos lygiu. Taigi, sudarant biudžetą turi būti atsižvelgta į atitinkamus prioritetus. Kembridžo apžvalginiame pranešime teigiama, kad ir šioje srityje daugelyje valstybių narių egzistuoja praraja tarp pasiūlymų imtis darbo rinkos politikos iniciatyvų ir tam skirtų biudžeto lėšų trūkumo.

Taigi, turi būti suteikta daugiau laisvės disponuoti biudžeto lėšomis, skirtomis finansuoti atitinkamas investicijas į valstybių narių infrastruktūrą. Nacionalinės reformų programos turi būti taip sudarytos, kad visos kartu sudarytų Europos mastu koordinuojamą konjunktūros gerinimo programą. Viešosios investicijos taip pat yra svarbus atsparos taškas. Todėl būsimame ES biudžete numatyto didelio europinių tinklų projektų finansavimo sumažinimo perskirstant lėšas turi būti atsisakyta.

EESRK ragina rengiant 2007–2013 m. finansinę perspektyvą atsižvelgti į šiuos ir kitus ekonomikos augimą ir užimtumą stabdančius apribojimus.

3. Tolesnis darbas

3.1 EESRK ragina, įgyvendinant valstybių narių nacionalinius reformų planus ir svarstant užimtumo gaires, artimiausiais metais skirti pakankamai dėmesio dalyvaujamosios demokratijos principui. Nuo to labai priklausys, ar užimtumo politikos srityje bus pasiekta būtina Lisabonos proceso pažanga.

3.2 EESRK dar kartą primena, kad kartu su nacionalinėmis ekonomikos ir socialinių reikalų tarybomis ir panašiomis institucijomis ateityje jis gali aktyviai stebėti, ar valstybės narės veiksmingai taiko gaires.

3.3 Komitetas svarsto galimybę artimiausiais metais pateikti atskirą nuomonę savo iniciatyva dėl būtinų gairių pakeitimų.

2006 m. gegužės 17 d., Briuselis

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto

pirmininkė

Anne-Marie SIGMUND

⁽²⁾ 2006 m. balandžio 20 d. Nuomonė dėl Komisijos komunikato Tarybai, Europos Parlamentui, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui dėl neįgalių asmenų padėties išsiplėtusioje Europos Sąjungoje: 2006-2007 m. Europos veiksmų planas. Pranešėja Tatjana Greif.